

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar avseende SOU 2008:30 Forskningsfinansiering – kvalitet och relevans

Sammanfattning

Innovationsbron avvisar utredningens förslag om en sammanhållen organisation för forskningsfinansiering. Innovationsbron ser behovet av att stärka samverkan mellan starka forskningsmiljöer och att öka nyttiggörande, men anser inte att utredningen har lyckats motivera sitt förslag utifrån dessa behov. Det saknas en diskussion om, och mekanismer för, hur näringslivet och samhällets behov kan föras in i den föreslagna myndighetens verksamhet. Innovationsbron vill betona vikten av att involvera representanter för näringsliv och samhälle i de råd som ska identifiera insatsområden och bedöma forskningens nytta.

Innovationsbron instämmer i vikten av att ansvarsfördelningen mellan aktörerna i innovationssystemet klagörs. En eventuell ny myndighet, alternativt Vinnova, bör fokusera på finansiering av behovsmotiverad forskning med tydliga krav på strategier för nyttiggörande. Innovationsbron instämmer i utredningens bedömning att det finns ett behov av kraftigt ökade insatser för tekniska demonstratorer och teknisk verifiering. Däremot bör inte ett nytt råd ges ansvar för teknisk verifiering. Vidare bör uppgiften att skapa förutsättningar för lärosätena att arbeta med innovation och kommersialisering inte ligga på en extern myndighet, utan styras direkt av regeringen genom krav och finansiering till lärosätena.

Avsnitt 3.1 Ett uppdelat finansieringssystem

Avsnitt 3.2 Ett enda råd

Innovationsbron saknar en mer ingående analys av de internationella erfarenheterna av olika sätt att organisera forskningsfinansiering. Utredningen avfärdar den finländska modellen som orealistisk att genomföra i Sverige på grund av bristande forskningspolitisk samordning. Det är en pessimistisk och statisk syn på den svenska forskningspolitikens utveckling. Utredningen skulle ha vunnit på att beskriva hur de finska myndigheterna styrs, och möjligheterna att förändra de svenska myndigheternas styrning baserat på erfarenheter från Finland. I exemplet Norge konstaterar utredningen tvärtom att modellen med ett råd som skulle blanda grundläggande och tillämpad

forskning inte fungerade och att Norges Forskningsråd tvingats till omorganisation. Varför utredningen tror att Sverige har bättre förutsättningar att lyckas kommenteras inte.

4.1 En sammanhållen organisation för forskningsfinansiering

4.1.1 Styrformer och ekonomi

Innovationsbron avvisar utredningens förslag om en sammanhållen organisation för forskningsfinansiering. Innovationsbron ser samma behov som utredningen att stärka samverkan mellan starka forskningsmiljöer och att öka nyttiggörande, men anser inte att utredningen har lyckats motivera sitt förslag utifrån dessa behov. Utredningen präglas snarare av ett inifrån-utperspektiv, där man utgått ifrån nuvarande myndigheters verksamhet och organisation. Innovationsbron saknar bl a en diskussion om politikens roll i att prioritera och ställa krav på verksamheterna och hur regeringens styrning av nuvarande myndigheter kan utvecklas. Utredningens resonemang kring bristande nytta och samordning utgår från att myndigheterna själva ska få till stånd en förändring, men missar att beskriva och förtydliga regeringens roll som kravställare. En allvarlig brist är att samhällets och näringslivets behov av forskning och hur företagen använder sig av ny kunskap inte diskuteras. En sådan diskussion hade t ex kunnat få konsekvenser för indelningen av råden. Nuvarande förslag utgår istället från en inomvetenskaplig indelning, styrt av myndigheternas nuvarande organisation. Utredningen saknar också en diskussion om, och mekanismer för, hur näringslivets behov kan föras in i myndighetens verksamhet och redan i planeringen av forskning. Utredningen föreslår att råden ska vara forskarstyrda. Innovationsbron vill betona vikten av att involvera representanter för näringsliv och samhälle i råden för att identifiera insatsområden och bedöma forskningens nytta.

4.2.1 Forskningsfinansieringens avgränsning och interaktion med kommersialiseringsaktörer och näringsliv

Innovationsbron instämmer i vikten av att ansvarsfördelningen mellan aktörerna i innovationssystemet klagörs. Detta gäller oavsett om utredningens förslag genomförs. Innovationsbron delar utredningens slutsats i avsnitt 2.1.4 att Vinnova bör ompröva sin roll inom kommersialisering eftersom behovet har förändrats i samband med att Innovationsbron har bildats. I gränssnittet mot Innovationsbron bör en eventuell ny myndighet, alternativt Vinnova, fokusera på finansiering av behovsmotiverad forskning med tydliga krav på strategier för nyttiggörande. Gott samarbete mellan Innovationsbron, forskningsfinansierande myndigheter och lärosäten är av högsta vikt.

Innovationsbron instämmer i utredningens bedömning att det finns ett behov av kraftigt ökade insatser för tekniska demonstratorer och teknisk verifiering. Däremot bör inte ett nytt råd ges ansvar för teknisk verifiering, eftersom det är felaktigt att skilja den från den affärsmässiga verifieringen. Förutom brist på resurser är det ett problem i dag att teknisk verifiering och demonstratorer drivs för långt, ett problem som utredningens förslag skulle förstärka. Att forskare ges möjlighet att ta fram "färdiga tekniska lösningar" ökar snarare risken att de utvecklar produkter som ingen på marknaden vill ha. Det är nödvändigt att tidigt integrera den tekniska och den affärsmässiga verifieringen och att driva processerna i ett samspel med mottagaren, som kan vara en kund, distributör, användare, tillverkare mm. Innovationsbron driver idag ett program för verifiering och bör få ett uttalat uppdrag att ansvara för området.

Uppgiften att skapa förutsättningar för lärosätena att arbeta med innovation och kommersialisering bör inte ligga på en myndighet, utan styras direkt av regeringen genom krav och finansiering till lärosätena. Enligt Innovationsbron har Vinnovas nyckelaktörsprogram varit betydelsefullt och på flera håll skapat förutsättningar för ett långsiktigt arbete med att professionalisera lärosätenas kommersialiseringsaktiviteter. Det är nu dags att ta nästa steg och tydliggöra lärosätenas eget ansvar.

Innovationsbron motsätter sig att Nutek ges möjlighet att handha villkorlån, och vill peka på att den pågående Företagsfinansieringsutredningen (N2008:01) har i uppgift att se över dessa frågor.

Peter Strömbäck, VD
Innovationsbron AB